

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (jud. V. Jomiru-Niculiță)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, M. Anton, L. Popova)

DECIZIE

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni ”Orhei-Vit”, prin intermediul avocatului Lefter Aurel,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni ”Orhei-Vit” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin ”Red Union Fenosa” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 ianuarie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

c o n s t a t ă :

La 15 decembrie 2015, SA „Orhei-Vit” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SRL cu privire la încasarea sumei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 20 februarie 2012 a înaintat Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău o cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA privind anularea actului nr. A 13351 din 25 noiembrie 2011 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și anularea facturii din 29 noiembrie 2011 pentru energia electrică consumată în sumă de 198363,04 lei, emisă de ÎCS „Red Union Fenosa” SA.

A indicat reclamantul că prin decizia din 19.03.2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de SA „Orhei-Vit”, casată integral hotărârea din 12 septembrie 2013 a Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău și pronunțată o hotărâre nouă prin care a fost admisă acțiunea înaintată de SA „Orhei-Vit” împotriva ÎCS „Red

Union Fenosa” SA; a fost anulat actul nr. A 13351 din 25 noiembrie 2011 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și factura de plată din 29 noiembrie 2011 în sumă de 198363,04 lei pentru energia electrică consumată; s-a încasat de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA în beneficiul SA „Orhei-Vit” cheltuielile de judecată în sumă de 5000 lei. Decizia din 19 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost menținută prin încheierea din 30 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție.

A susținut reclamantul că, prin cererea din 11 noiembrie 2014 SA „Orhei-Vit” a solicitat de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA recalcularea în contul consumului curent de energie electrică sau restituirea mijloacelor bănești în sumă de 198363,04 lei. Ca urmare, ÎCS „Red Union Fenosa” SA a emis factura pentru energia electrică consumată seria RH nr.4187469 din 10 decembrie 2014 simbol variabil NLC 1371623218 minus suma de 174340,97 lei, iar restul sumei de 24022,07 lei a refuzat să o recalculeze sau să o restituie.

A mai invocat reclamantul că prin scrisoarea nr. 0505/84180-20141210 ca răspuns la cererea SA „Orhei-Vit” din 11 noiembrie 2014, ÎCS „Red Union Fenosa” SA a comunicat că actul nr. A 13351 din 25 noiembrie 2011, factura cu simbol variabil nr.1371623179 (RH 2777701) în sumă de 198363,04 lei, conține spre plată și consumul calculat în baza indicilor reali ai echipamentului de măsurare, care după recalculare, suma de 174340,97 lei a fost trecută la NLC 1371623 ca plată pentru următoarele decontări.

A relatat reclamantul că în baza art. 512 Cod civil, pretinde de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA executarea prestației prin restituirea sumei. A calculat și dobânda de întârziere conform datelor oficiale ale Băncii Naționale a Moldovei, ce constituie pe perioada 19.03.2014 - 16.11.2015 suma de 23196,82 lei.

A solicitat reclamantul încasarea de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA în beneficiul său a datoriei în sumă de 24022,07 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 23196,82 lei și a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în sumă de 1416 lei.

Prin hotărârea din 22 septembrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de SA „Orhei-Vit” împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SRL privind încasarea sumei și a dobânzii de întârziere și s-a încasat de la ÎCS „Red Union Fenosa” SRL în beneficiul SA „Orhei-Vit” dobânda de întârziere în suma de 1031,64 lei și taxa de stat în sumă de 270 lei, în total suma de 1301,64 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 11 ianuarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de SA „Orhei-Vit” și admis apelul depus de ÎCS „Red Union Fenosa” SRL, casată hotărârea din 22 septembrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău și emisă o hotărâre nouă prin care cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Orhei-Vit” împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SRL cu privire la încasarea sumei și a dobânzii de întârziere a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 27 aprilie 2017, SA „Orhei-Vit”, prin intermediul avocatului Lefter Aurel, a declarat recurs împotriva deciziei din 11 ianuarie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de fond a examinat superficial argumentele expuse în cererea de chemare în judecată, nu a supus controlului temeinicia probelor prezentate și corectitudinea soluției date prin prisma prevederilor legale, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată, astfel interpretând în mod eronat legea.

Menționează recurentul că cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei.

A mai specificat recurentul că, instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, a emis o decizie nemotivată și nu a luat în considerare probele prezentate la dosar. Mai mult ca atât, instanța de apel a respins unele probe fără a le da apreciere în raport cu circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei în fond.

Consideră recurentul ca fiind neîntemeiat argumentul ÎCS „Red Union Fenosa” SA prin care a pretins că suma de 24022,07 lei constituie consumul calculat în baza indicațiilor reale ale echipamentului de măsurare și incluse în Factura nr. RH 2777701 din 29.11.2011, care prin decizia din 19.03.2014 a Curții de Apel Chișinău a fost anulată, împreună cu Actul nr. A 13351 din 25.11.2011.

La fel, recurentul a considerat neîntemeiat argumentul ÎCS „Red Union Fenosa” precum că, suma de 24022,07 lei a fost deja folosită de SA „Orhei-Vit” în contul consumului curent la energie electrică, deoarece, în facturile anexate la referință, nu se regăsesc documente contabile care ar recalcula perioada de facturare 14.11.2011 - 25.11.2011.

Susține recurentul că instanța de apel nu a intrat în esența cauzei, nu a verificat rapoartele juridice stabilite în hotărârea primei instanțe și a dat o apreciere arbitrară probelor din dosar, având în vedere că, din cerințele exprimate în cererea de chemare în judecată, SA „Orhei-Vit” a solicitat încasarea sumei de 24022,07 lei pe perioada de facturare în care nu s-a evidențiat corect energia electrică consumată de SA „Orhei-Vit” din 14.11.2011 până la 25.11.2011 inclusă în Factura nr. RH 2777701 din 29.11.2011, care a fost anulată împreună cu Actul nr. A 13351 din 25.11.2011 prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19.03.2014, ce trebuia să fie restituită sau compensată de intimat în contul consumului curent de energie electrică.

Este relevant și evident faptul că, instanța de apel în lipsa temeiurilor legale în susținerea deciziei emise la 11.01.2017 a încălcat normele de drept material, deoarece argumentele “forte” aduse de instanța de judecată pentru justificarea soluțiilor sale nu pot sta la baza respingerii cererii de chemare în judecată a reclamantului.

A specificat recurentul că la emiterea deciziei din 19.03.2014 a Curții de Apel Chișinău, în completul compus de 3 judecători, și anume, judecătorul A. Minciună a participat la examinarea cauzei în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Orhei-Vit” împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA privind anularea actului nr. A 13351 din 25.11.2011 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și Factura din 29.11.2011 în sumă de 198363,04 lei.

A menționat recurentul că în ședința instanței de apel la data de 11 ianuarie 2017, reprezentantul SA „Orhei-Vit” până la începerea dezbaterii pricinii în fond verbal a atras atenția judecătorului raportor la caz căruia i s-a încredințat examinarea

cererilor de apel - A. Minciună, că există temei de abținere a judecătorului raportor, deoarece persistă suspiciunea în imparțialitatea lui, având în vedere că nu are dreptul să participe la judecarea cauzei, fiindcă anterior a participat la examinarea cauzei care a stat la baza înaintării prezentei cereri de chemare în judecată împotriva intimatului cu privire la încasarea sumelor.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 11 ianuarie 2017. Conform materialelor cauzei decizia instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 20 ianuarie 2017, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. În textul recursului recurentul a indicat că a luat cunoștință cu decizia instanței de apel la data de 18.04.2017, fapt confirmat prin semnătura de pe coperta din dosar. Recursul declarat la data de 27 aprilie 2017 se consideră a fi declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 29 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SA "Orhei-Vit", prin intermediul avocatului Lefter Aurel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. 4 Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) Codul de procedură civilă, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au

importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Din materialele cauzei s-a constatat că, SA „Orhei-Vit” adresându-se cu prezenta acțiune în instanța de judecată în instanța de judecată a solicitat încasarea de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA în beneficiul său a datoriei în sumă de 24022,07 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 23196,82 lei și a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în sumă de 1416 lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, prin hotărârea din 22 septembrie 2016, a admis parțial acțiunea înaintată de SA „Orhei-Vit” împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SRL privind încasarea sumei și a dobânzii de întârziere și a încasat de la ÎCS „Red Union Fenosa” SRL în beneficiul SA „Orhei-Vit” dobânda de întârziere în suma de 1031,64 lei și taxa de stat în mărime de 270 lei, în total suma de 1301,64 lei. În rest, a respins acțiunea înaintată de SA „Orhei-Vit”.

Verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat de prima instanță, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 11 ianuarie 2017, a respins apelul depus de SA „Orhei-Vit” și a admis apelul depus de ÎCS „Red Union Fenosa” SRL, a casat hotărârea din 22 septembrie 2016 a Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău și a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii înaintată de SA „Orhei-Vit” împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SRL.

Colegiul studiind actele de dispoziție adoptate de către instanțele ierarhic inferioare în raport cu argumentele invocate de către participanții la proces și normele aplicabile speței a ajuns la concluzia că instanțele de judecată au apreciat arbitrar probele anexate la materialele cauzei, fapt ce a generat adoptarea unor soluții pripite.

Materialul probator anexat la dosar denotă că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19.03.2014 a fost anulat actul nr. A 13351 din 25 noiembrie 2011 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și factura de plată din 29 noiembrie 2011 în sumă de 198363,04 lei pentru energia electrică consumată. Totodată, s-a încasat de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA în beneficiul SA „Orhei-Vit” cheltuielile de judecată în mărime de 5000 lei. Soluția adoptată de către Curtea de Apel Chișinău a fost menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție nr.3ra-1281/14 din 30.10.2014 (f.d.6-18).

Concomitent, Colegiul relevă că, prin scrisoarea nr.150-OV din 11 noiembrie 2014, SA „Orhei-Vit” a solicitat de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA recalcularea în contul consumului curent de energie electrică sau restituirea mijloacelor bănești în sumă de 198363,04 lei, iar despre decizia luată de a fi informat în decurs de 14 zile calendaristice (f.d.19).

Conform răspunsului nr.0505/84180-20141210 din 18.12.2014, eliberat de ÎCS „Red Union Fenosa” SA, s-a comunicat reclamantului că actul nr. A13351 din 25.11.2011, factura cu simbol variabil nr.1371623179 (RH 2777701) în sumă de 198363,04 lei, conține spre plată și consumul calculat în baza indicilor reali ai echipamentului de măsurare, care după recalculare, suma de 174340,97 lei a fost trecută la NLC 1371623 ca plată pentru următoarele decontări (f.d.22).

La 29 decembrie 2014 a fost emisă factura pentru consumul de energie electrică

nr.RH4218012 pentru perioada de facturare 21 noiembrie 2014 – 18 decembrie 2014 în sumă de 134719,20 lei, care a fost compensată din suma de - 174340,97 lei (f.d.38-39).

La 20 noiembrie 2015 a fost emisă factura pentru consumul de energie electrică nr. RH4239772 pentru perioada de facturare 19.12.2014 - 20.01.2015 în sumă de 168428,40 lei, acesta fiind compensată automat cu suma de 39621,77 lei, consumatorul mai având de achitat doar suma de 128806,63 lei (f.d.40-41).

Conform reclamației expediată în adresa ÎCS „Red Union Fenosa” SA, la 08 septembrie 2015, SA „Orhei-Vit” a solicitat restituirea sau recalcularea pentru consumul de energie electrică a sumei de 24022,07 lei, fiindu-i acordat un termen de 7 zile calendaristice pentru admiterea pretențiilor, în caz contrar încasările vor fi efectuate în procedură judiciară de executare silită.

Reclamația respectivă a fost recepționată la 14.09.2015, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d.23-24).

La data de 05 octombrie 2015 a fost emisă factura pentru consumul de energie electrică nr. RH4587390 în sumă de 24022,07 lei pentru perioada 27 octombrie 2011 – 24 noiembrie 2011, factura respectivă a fost compensată automat cu suma de 24022,07 lei (f.d.40-41).

În rezultatul cercetărilor probelor cauzei, instanța de fond a stabilit că la adunarea sumelor compensate în mărime de 134719,20 lei + 39621,77 lei + 24022,07 lei, suma totală constituie 198363,04 lei, care a fost compensată integral, inclusiv și suma de 24022,07 lei, motiv pentru care este neîntemeiată solicitarea de a fi rambursată această sumă, întrucât conform facturii pentru consumul de energie electrice nr. RH4587390, datată cu 05.10.2015, a fost recalculată inclusiv și suma de 24022,07 lei pentru perioada 27 octombrie 2011 – 24 noiembrie 2011, factură care nu a fost contestată de reclamant.

Colegiul precizează că poziția instanțelor inferioare privind compensarea integrală de către pârât a sumei în mărime de 198363,04 lei, nu poate fi reținută, deoarece nu au fost stabilite circumstanțe importante care ar dovedi acest fapt.

Astfel, recurentul a invocat că din decizia Curții de Apel Chișinău nr. 3a-904/13 din 19.03.2014 rezultă că suma de 198363,04 lei a fost inclusă suplimentar la calculul de consum al energiei electrice și reprezintă plata pentru perioada 14.11.2011 - 25.11.2011 și această diferență a fost precum că achitată de către SA „Orhei Vit”, iar odată fiind anulată factura de plată, suma achitată urmează a fi restituită.

Având în vedere această afirmație a recurentului, Colegiul indică că instanța de apel nu a argumentat respingerea argumentelor invocate de către recurent și nu a întreprins măsuri pentru a stabili dacă acestea sunt întemeiate și corespund realității.

Totodată, Colegiul menționează că din aceeași decizie nr. 3a-904/13 din 19.03.2014 a Curții de Apel Chișinău rezultă că suma menționată supra - 198363,04 lei reflectă atât plata pentru consumul real al energiei electrice, cât și plata pentru consumul fraudulos stabilit prin actul de control din 25.11.2011.(f.d.9 al.2)

Astfel, instanța de apel nu a clarificat care a fost totuși statutul sumei de 198363,04 lei: plata pentru consumul fraudulos sau includea și plata pentru

consumul real de energie electrică în perioada 27 octombrie 2011 – 24 noiembrie 2011.

Colegiul relevă că stabilirea de fapt a acestei circumstanțe influențează adoptarea unei soluții întemeiate în litigiul dedus judecării precum și va duce la respingerea sau admiterea respectivă a argumentelor invocate de către recurent, care nu au fost luate în considerare de către instanța de apel.

Colegiul menționează că instanța de apel a preluat poziția instanței de fond fără a da răspuns la întrebările formulate de către recurent și fără a combate argumentele invocate de către SA „Orhei Vit”, fapt ce denotă o examinare superficială cauzei.

De rând cu cele menționate, Colegiul mai reține că instanța de apel nu a stabilit câte facturi au fost întocmite recurentului, pentru perioada 27 octombrie 2011 – 24 noiembrie 2011 și care erau indiciii aparatelor de măsurare pentru a stabili ca final care era suma necesară de a fi achitată de către SA „Orhei Vit”.

În atare circumstanțe, Colegiul menționează că instanța de apel nu a stabilit circumstanțele importante pentru judecarea cauzei fapt ce a generat adoptarea unei soluții neîntemeiate.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să stabilească circumstanțele expuse supra, să identifice perioada de facturare inclusă în facturile emise recurentului, statutul sumei de 198363,04 lei: plata pentru consumul fraudulos sau sumă care includea și plata pentru consumul real de energie electrică în perioada 27 octombrie 2011 – 24 noiembrie 2011, să motiveze respingerea argumentelor invocate de către SA „Orhei Vit” adoptând o soluție legală și întemeiată.

De asemenea, Colegiul consideră că la caz, nu poate fi reținută, critica pârâtului precum că reclamantul nefiind de acord cu factura emisă din 05 octombrie 2015 urma să o conteste în modul prevăzut de lege, deoarece despre modul de calcul și perioada de facturare SA „Orhei-Vit” a aflat în cadrul judecării cauzei în instanța de fond și a fost în imposibilitate de a contesta factura respectivă.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a apreciat arbitrar probele, în raport cu circumstanțele cauzei, nu a motivat soluția adoptată având în vedere argumentele expuse de către SA „Orhei Vit”, nu a motivat respingerea probelor aduse de către recurent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și trimiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin.(4) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni ”Orhei-Vit”, prin intermediul avocatului Lefter Aurel.

Se casează decizia din 11 ianuarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni ”Orhei-Vit” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin ”Red Union Fenosa” Societate

cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumei și a dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală